

Acht vragen aan Jacob van Dijk en Gabe Schaaf van Friesland Bank

IN 2010 LICHT HERSTEL VAN

De melkveehouderij verkeert in een prijsdal, de berichtgeving erover in de media is somber. Terecht of niet? Hoe staat de melkveehouderij er financieel voor en welke investeringsadviezen geeft Friesland Bank vandaag aan melkveehouders? Jacob van Dijk (directeur Agri) en Gabe Schaaf (specialist Agri) geven hun visie.

Vraag 1. In hoeverre draagt de kredietcrisis bij aan de slechte melkprices? En hoe lang zal de recessie in de melkveehouderij naar verwachting nog aanhouden?

“Wij wijten de vraaguitval van melk (producten) op de wereldmarkt niet alleen aan de kredietcrisis. Wij zien het melkpoederschandaal in China ook als oorzaak (najaar 2008 stierven zes baby's aan vergiftigde melk en nog eens honderdduizenden baby's werden ziek). In dat gebied zit ongeveer een kwart van de wereldbevolking en als men daar door zo'n schandaal minder melk is gaan drinken, dan leidt dat meteen tot een enorme uitval van de vraag. Een tweede oorzaak ligt in de torenhoge melkprices van 2007-2008. Toen lag de melkprice nog op 35 à 40 cent, afhankelijk van de afnemer. Daar moest natuurlijk wel een correctie op komen vanuit de markt. Die correctie is er inderdaad gekomen, en die is door de kredietcrisis versterkt. Hierdoor kelderden de prices naar nu 20 à 24 cent.”

Vraag 2. In hoeverre is de melkveehouderij in de problemen geraakt door de aanhoudende lage prices? Kunnen veehouders nog aan hun aflossingsverplichtingen voldoen?

“Wij kunnen uiteraard alleen voor onze bank spreken, maar hier is het aantal veehouders waarbij wij de aflossingsverplichtingen vooruit hebben geschoven, op een paar handen te tellen. Dat valt dus



Toppers

De 10 procent beste boeren 'van' de Friesland Bank heeft een kritische melkprice die onder 20 cent per kg melk ligt.

Foto: Twan Wiermans

MELKPRIJS VERWACHT

relatief mee. Al is een aantal individuele bedrijven wel in grote problemen geraakt. Maar ook de huidige lage prices zijn voor verschillende bedrijven geen enkel probleem. Onze 10 procent beste boeren heeft een kritische melkprice (opbrengst-price waarbij nog net aan alle betalingsverplichtingen, inclusief onderhoud, kan worden voldaan) onder de 20 cent. De onderste 10 procent zit op een kritische melkprice van 30 cent. De verschillen zijn dus groot. Bedrijven met een nog hogere kritische melkprice hebben we niet, die financieren we namelijk niet. Wij voorzien pas echt grote sectorbrede problemen als deze situatie nog drie jaar aanhoudt, maar dat is niet waarschijnlijk.”

Vraag 3. Hoe kunnen veehouders het beste met de huidige economische situatie omgaan?

“De ondernemers hadden tot nu toe nog redelijk wat ruimte in de rekening-courant, maar de rek gaat er langzamerhand uit. Met het vooruitschuiven van investeringen probeert men de periode te overbruggen. Wij adviseren veehouders de liquiditeitsontwikkelingen goed in de gaten te houden en alvast in te schatten wat er in het komende jaar aan inkomsten en uitgaven wordt verwacht. Is er dan voldoende aan de rekening-courant? Zo niet: klop dan vroegtijdig aan bij de bank zodat er naar een oplossing kan worden gezocht en het bedrijf niet in de problemen komt.”

Vraag 4. Veel rundveehouders zitten in de bedrijfsuitbreidingsfase en willen in de komende jaren groeien. Is het nu een goed moment om te bouwen?

“Het is inderdaad een gunstig moment nu. De staalprices liggen nu 30 procent lager, waardoor het bouwen van een stal veel goedkoper is dan vorig jaar. Wij adviseren veehouders dan ook om anticyclisch te investeren, maar dan moet je wel die financiële buffer hebben.”

Vraag 5. ...en quotum aankopen?

“In de afgelopen jaren is er veel gebouwd op de toekomst en de stalbezetting ligt op

veel nieuwbouwbedrijven tussen de 70 en 90 procent. Quotum is nog niet gekocht. En met de huidige quotumprices van 25 cent per kg melk per jaar, is het te duur. Als je nu quotum koopt, moet je het in zes jaar afschrijven, en dergelijke prices kun je alleen terugverdienen als de melkprice snel hoger wordt. Er is weinig handel in quotum op dit ogenblik, maar de price zakt niet. Men wacht af, zowel de kopers als de verkopers. Veel veehouders willen namelijk quotum erbij, de vraag ernaar is groot.”

Quotum alleen terug te verdienen bij hoge melkprice

Vraag 6. ...en grond aankopen?

“Grond kopen is interessant, mits de price marktconform is natuurlijk. Als het quotum verdwijnt in 2015, wordt grond de kritische factor. Hier zijn de mestrechten aan gekoppeld. In de bedrijfsontwikkeling moet er samenhang zijn tussen de grootte van de veestapel, de arbeid enzovoorts, én de hoeveelheid grond. Als het bedrijf te intensief dreigt te worden raden wij aan om grond te kopen als zich een interessante mogelijkheid voordoet, zoals het beschikbaar komen van de grond van de buurman. Grond is in de afgelopen vijftig jaar steeds met gemiddeld 2 procent per jaar in waarde gestegen. Er is geen enkele reden om aan te nemen dat dit anders zal zijn in de komende vijftig jaar. Grond geeft zekerheid in de bedrijfsvoering en de investering komt ooit terug in een vermogensgroei van het bedrijf. Natuurlijk, als je puur bedrijfseconomisch kijkt, dan is grond boven de 20.000 euro per hectare altijd te duur. Maar naar grond moet je met een langetermijnvisie kijken, en niet met een middellange, zoals nu soms gebeurt in berekeningen.”

Vraag 7. ...en geld lenen?

“Lenen is, in tegenstelling tot wat sommigen denken, niet goedkoper dan eerst. Ook niet duurder. De rente is dan wel lager, maar door de kredietcrisis is geld schaars geworden waardoor de banken het geld nu duurder moeten inkopen. Per saldo betalen veehouders dus nog evenveel voor hun lening als voor de crisis.”

Vraag 8. Wat zijn de verwachtingen voor de economie in de melkveehouderij voor de komende jaren?

“Wij verwachten volgend jaar het begin van herstel, gezien de ontwikkelingen op de wereldwijde termijnbeurzen. In de tweede helft van 2010 zullen daardoor ook de melkprices iets aantrekken, maar nog altijd te laag zijn. Dat de melkprices sterker zullen schommelen in de toekomst is een feit. Over de langere termijn verwachten wij dat die gemiddeld zullen uitkomen op 30 à 35 cent. Met deze bedragen rekenen wij als Friesland Bank. Verder hebben wij vertrouwen in de wereldmarkt. De wereldbevolking neemt toe en de vraag naar agrarische producten blijft. Wij worden dus niet zenuwachtig van de huidige economische situatie. Hoewel onze toekomstverwachtingen optimistisch zijn, mogen wij ons nu niet rijk rekenen. De huidige problemen zijn in 2010 nog niet opgelost.” <



Friesland Bank

Gabe Schaaf (l.) en Jacob van Dijk.

Foto: Geesje Rotgers